

Έντυπο αξιολόγησης/γνωμοδότησης ΕΟΑ έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α1,Α2

Δ9

ΕΝΤΥΠΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΦΟΡΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α

Οργανισμός
Φυσικού Περιβάλλοντος
και Κλιματικής Αλλαγής

Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Λεωφόρος Μεσογείων 207 - 2ος Όροφος
11525 Αθήνα - τηλ.: 210 808 9271

ηλ. ταχ/μείο: info@necca.gov.gr - ιστοσελίδα: [//necca.gov.gr](http://necca.gov.gr)

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΜΕΑ Β**

Πληροφορίες: Τριβουρέα Μαρία
Τηλέφωνο: 210 6034583
E-mail: mdpp.attica@necca.gov.gr

ΠΡΟΣ:

**1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Β'**

Λ. Αλεξάνδρας 11, 114 73

Υπόψη κ. Γιαννουλάκη Κ.

Τηλέφωνο: 210 6417807

e-mail: sec.dipa@prv.ypeka.gr

**2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

e-mail: dgenv.ypen@gmail.com

ΚΟΙΝ.:

**1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

e-mail: m.liakata@prv.ypeka.gr

1. ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Γνωμοδότηση επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης του έργου: "Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας Αποτελούμενος Από Έξι (6) Αιολικά Πάρκα Συνολικής Εγκατεστημένης Ισχύος 299,6 MW (Συνολικά 58 Ανεμογεννήτριες) Συμπεριλαμβανομένων των Συνοδών Έργων Οδοποιίας και Διασύνδεσης, στη Θέση 'Νότια Σκύρος – Όρος Κόχυλας' του Δήμου Σκύρου, Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας"

2. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΑΣ

A/A	ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ (ΦΕΚ)	ΤΙΤΛΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ
1	Υ.Α. 1915/02-02-2018 (ΦΕΚ 304/Β/2018)	«Τροποποίηση των υπ' αριθμ. 48963/2012 (Β' 2703) κοινής υπουργικής απόφασης, υπ' αριθμ. 167563/2013 (Β' 964) κοινής υπουργικής απόφασης και υπ' αριθμ. 170225/2014 (Β' 135)

2	ΔΙΠΑ/οικ. 37674 (ΦΕΚ 2471/Β'/10-08-2016)	«Τροποποίηση και κωδικοποίηση της Υ.Α. 1958/2012 – Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21-09- 2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011) όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει»
3	ΥΑ/οικ. 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β/2014)	«Εξειδίκευση των περιεχομένων των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α»
4	ΚΥΑ οικ. 1649/45/2014 (ΦΕΚ 45/Β/2014)	«Εξειδίκευση των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και τρόπου ενημέρωσης του κοινού κλπ.»
5	Υ.Α. 167563/ΕΥΠΕ/19-04-2013	Με την οποία εξειδικεύονται οι διαδικασίες και τα ειδικότερα κριτήρια περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων των άρθρων 3, 4, 5, 6 και 7 του Ν. 4014/2011 (Β' 964) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
6	Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (ΦΕΚ 841/Β/2022)	«Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (Β' 2471)»
7	Υ.Α. 15277/2012 (ΦΕΚ 1077/Β/09-04-2012)	«Εξειδίκευση διαδικασιών για την ενσωμάτωση... σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 4014/21-09-2011»
8	Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209)	«Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
9	Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ Α/160), όπως ισχύει	«Για την προστασία του περιβάλλοντος»
10	Η.Π. 37338/1807/Ε.103 (ΦΕΚ 1495/Β/2010)	«Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ»
11	Ν. 3739/2011 (ΦΕΚ 60/Α/2011)	«Διατήρηση της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις»
12	Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92/Α/2020)	«Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις»
13	ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/30339/982 (ΦΕΚ 1375/Β/2021)	«Καθορισμός εθνικών στόχων διατήρησης φυσικών τύπων οικοτόπων και ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος»

14	ΚΥΑ 49828 (ΦΕΚ 2464/Β/03-12-2008)	«Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού»
15	ΥΑ/οικ. 51979/2018 (ΦΕΚ 2/Δ/23-01-2018)	«Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της νήσου Σκύρου και των γύρω νησίδων του Δήμου Σκύρου και της Νήσου Πρασούδας του Δήμου Κύμης - Αλιβερίου της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας»

3. ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΡΓΟΥ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΛΑΒΕ ΧΩΡΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΝΑΙ

ΟΧΙ

X

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Οργανισμού μας, και κατόπιν σχετικού αιτήματος της περιβαλλοντικής αρχής για το έργο – δραστηριότητα του σημείου 1 του παρόντος, η γνωμοδότηση μας επί του υποβληθέντος φακέλου και ειδικότερα επί της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) έχει ως εξής:

Πρόκειται για: Υφιστάμενο έργο Νέο έργο Ανανέωση ΕΠΟ Τροποποίηση ΑΕΠΟ
 Ανανέωση & Τροποποίηση ΑΕΠΟ

1. ΠΕΤ Έργου: 2110643919

2. Ομάδα και είδος έργου σύμφωνα με την κατάταξη έργων, όπως ισχύει: Σύμφωνα με την απόφαση αριθμ. ΔΙΠΑ/Οικ. 37674 «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της ΥΑ 1958/2012 (Β' 21/2012) «Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.09.2011 (Α' 209/2011)», όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει, το έργο κατατάσσεται στο Παράρτημα Χ, Ομάδα 10η: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Μεμονωμένοι Σταθμοί Αποθήκευσης Ενέργειας, Είδος έργου α/α 1.α: Ηλεκτροπαραγωγή από αιολική ενέργεια στην ξηρά, Κατηγορία Α', Υποκατηγορία 1η.

3. Σύνομη περιγραφή του έργου

Το υπό εξέταση έργο αφορά στην εγκατάσταση και λειτουργία έξι (6) αιολικών πάρκων (Α/Π) στο νότιο τμήμα της νήσου Σκύρου, συνολικής ισχύος 299,6 MW, καθώς και στα συνοδά έργα που απαιτούνται για την λειτουργία των αιολικών πάρκων. Η περιοχή εγκατάστασης των αιολικών πάρκων υπάγεται στο Δήμο Σκύρου, της Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Η περιοχή του έργου αποτελείται από επάλληλες κορυφογραμμές που γενικά διατάσσονται παράλληλα στον άξονα Ανατολή - Δύση. Συνολικά στα έξι υπό εξέταση αιολικά πάρκα, θα εγκατασταθούν 58 ανεμογεννήτριες, εκ των οποίων:

- 18 Α/Γ τύπου Vestas V117, ισχύος 4,2MW με ύψος πυλώνα 91,5m και πτερύγιο μήκους 57m η κάθε μία,
- 36 Α/Γ τύπου Vestas V150 ισχύος 5,6MW με ύψος πυλώνα 105m και πτερύγιο μήκους 73 m η κάθε μία,
- 4 Α/Γ τύπου Vestas V150 ισχύος 5,6MW με ύψος πυλώνα 95m και πτερύγιο μήκους 73 m η κάθε μία.

Στα συνοδά έργα που θα κατασκευαστούν επί της νότιας Σκύρου περιλαμβάνονται τα έργα οδοποιίας και τα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης των αιολικών πάρκων.

Τα έργα οδοποιίας περιλαμβάνουν τη διάνοιξη νέας οδοποιίας και την τροποποίηση υφιστάμενων δρόμων, ώστε να είναι δυνατή η μεταφορά των Α/Γ και του λοιπού απαιτούμενου εξοπλισμού. Συνολικά προτείνεται να γίνουν τροποποιήσεις σε μήκος 5,5km υφιστάμενων χωματόδρομων, ενώ οι νέοι δρόμοι που θα διανοιχθούν θα έχουν συνολικό μήκος περίπου 49km. Οι δρόμοι που προτείνεται να κατασκευαστούν θα έχουν χαρακτηριστικά δασικού δρόμου Γ' κατηγορίας και θα είναι κατάλληλα διαστρωμένοι για την κίνηση οχημάτων βαρέως τύπου για την μεταφορά των εξαρτημάτων των Α/Γ. Επιπλέον θα χρησιμοποιηθούν και υφιστάμενοι χωματόδρομοι στους οποίους θα γίνουν επεμβάσεις (κυρίως στις στρόφες).

Το έργο περιλαμβάνει επίσης την κατασκευή δύο υποσταθμών ανύψωσης τάσης (Υ/Σ) οι οποίοι θα συνδέονται με διπλό υπόγειο κύκλωμα, μήκους περίπου 7 χλμ, οδεύοντας στους υφιστάμενους δρόμους. Στον ένα Υ/Σ θα υπάρχει η υποδομή για την αναχώρηση τριών (3) υποβρυχίων κυκλωμάτων από τη νήσο Σκύρο έως τη νήσο Εύβοια για την διασύνδεση με το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας. Επίσης, στον ίδιο χώρο υπάρχει πρόβλεψη για τη μελλοντική άφιξη των καλωδίων διασύνδεσης με τα νησιά του Β.Α. Αιγαίου. Η πόντιση των υποθαλάσσιων καλωδίων υψηλής τάσης είναι περίπου 50 km και η προσαιγιάωση της υποβρυχίας διασύνδεσης στην πλευρά της Εύβοιας γίνεται στη θέση Μουρτερή, στα ανατολικά παράλια της Εύβοιας. Από εκεί, τα τρία κυκλώματα ΑC, θα οδεύσουν υπογείως για περίπου 54km ακολουθώντας την υπάρχουσα οδοποιία έως το ΚΥΤ Αλιβερίου στα δυτικά παράλια της Εύβοιας Τα υπόγεια τμήματα της διασύνδεσης τόσο στη Σκύρο όσο και στην Εύβοια θα οδεύουν κυρίως παραπλεύρως υφιστάμενων δρόμων. Τέλος, στο χώρο του ΚΥΤ Αλιβερίου θα τοποθετηθεί νέος αυτομετασχηματιστής 150/400kV.

4. Συνοδεύεται ο φάκελος του Έργου με Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ);

ΝΑΙ ΟΧΙ ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ

5. Σε ποιά/ποιές περιοχές του δικτύου NATURA 2000 χωροθετείται το έργο:

ΕΖΔ/ΖΕΠ ΣΚΥΡΟΣ: ΌΡΟΣ ΚΟΧΥΛΑΣ με κωδ. GR2420006. Οι 33 από τις 58 ανεμογεννήτριες του έργου πρόκειται να εγκατασταθούν εντός της ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006 (18 τύπου Vestas V117-4,2MW και 15 τύπου Vestas V150-5,6MW). Οι 25 ανεμογεννήτριες που χωροθετούνται εκτός της ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006, εμφανίζουν εγγύτητα με αυτή.

ΖΕΠ ΝΗΣΙΔΕΣ ΣΚΥΡΟΥ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ με κωδ. GR2420009. Τμήμα της υποθαλάσσιας γραμμής μεταφοράς υψηλής τάσης χωροθετείται εντός της ΖΕΠ GR2420009. Επίσης όλα τα Α/Π εμφανίζουν εγγύτητα (ελάχιστη απόσταση ~76m και μέγιστη απόσταση ~1.970m) με την ΖΕΠ GR2420009.

ΕΖΔ

πΤΚΣ

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι 39 από τις 58 ανεμογεννήτριες των υπό εξέταση αιολικών πάρκων (ποσοστό 67%) χωροθετούνται εντός της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά GR 115 «Όρος Κόχυλας» και σε εγγύτητα, για εκείνα τα Α/Π τα οποία βρίσκονται κοντά στη νότια και νοτιοδυτική ακτογραμμή της Σκύρου, με την Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά GR 114 «Δυτική Σκύρος και Νησίδες».

6. Το έργο εμπίπτει στη χωρική αρμοδιότητα της ΜΔΠΠ: ΣΚΥΡΟΥ ΚΑΙ ΕΥΒΟΙΑΣ.

7. Η ΕΟΑ εκπονήθηκε σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Υ.Α. οικ. 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β` 27.1.2014):

Παράρτημα 3.2.1, Προδιαγραφές ΕΟΑ για έργα και δραστηριότητες που βρίσκονται σε περιοχή του Δικτύου Natura 2000, για την οποία δεν προβλέπονται ειδικότερες πρόνοιες προστασίας και διαχείρισης ή δεν συντρέχουν ειδικές προϋποθέσεις.

Παράρτημα 3.2.2, Προδιαγραφές ΕΟΑ για έργα και δραστηριότητες που βρίσκονται σε περιοχή του Δικτύου Natura 2000, για την οποία συντρέχουν ειδικές προϋποθέσεις.

8. Το έργο επιτρέπεται με βάση τις υφιστάμενες θεσμικές ρυθμίσεις για την περιοχή (π.χ. σύμφωνα με εγκεκριμένες ΕΠΜ, ΚΥΑ, ΥΑ, ΠΔ);

Για την περιοχή είχε εκδοθεί η με αριθμ. οικ. 51979 (ΦΕΚ 02/Δ'/23-01-2018) Απόφαση ΥΠΕΝ «Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της νήσου Σκύρου και των γύρω νησίδων του Δήμου Σκύρου και της Νήσου Πρασούδας του Δήμου Κύμης - Αλιβερίου της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας» με σκοπό τον καθορισμό μέτρων προστασίας της φύσης σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της προαναφερθείσας περιοχής, που διακρίνονται για τη μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική τους αξία. Ειδικότερα η απόφαση επεδίωκε την προστασία των οικολογικών λειτουργιών της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και τη διαχείριση και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων (οικοτόπων, ειδών και των ενδιαιτημάτων τους) που απαντώνται σε αυτή και είχε διειστική ισχύ. Στην απόφαση είχε οριοθετηθεί α) Ζώνη Α Υψηλής Προστασίας και β) Ζώνη Β Προστασίας Οικοτόπων και Ειδών, εντός των οποίων, μεταξύ άλλων, απαγορεύονταν η εγκατάσταση και λειτουργία Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας. Ο Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξέδωσε την ανωτέρω απόφαση κατ'επίκληση εγγράφου της Διεύθυνσης Προστασίας Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο εισηγούνταν την έκδοση υπουργικής απόφασης ισχύος δύο ετών, με δυνατότητα παράτασης για ένα ακόμα έτος, με σκοπό να διασφαλισθεί η προστασία της περιοχής μέχρι την έκδοση προεδρικού διατάγματος, με το οποίο θα καθορίζονταν οι δραστηριότητες και οι χρήσεις γης ανά ζώνη και θα προσδιορίζονταν οι διαχειριστικοί στόχοι για κάθε προστατευόμενη περιοχή.

Το 2018, κατά της ανωτέρω Υ.Α. είχε προσφύγει ο φορέας του τότε σχεδιαζόμενου έργου (θα αποτελούσαν από 10 Α/Π με 111 ανεμογεννήτριες και συνολική ισχύ 333MW). Το Συμβούλιο της Επικρατείας με την Απόφαση 1690/2020, απέρριψε την συγκεκριμένη προσφυγή κρίνοντας νόμιμη την με αριθμ. οικ. 51979 (ΦΕΚ 2/Δ'/23-01-2018) Απόφαση ΥΠΕΝ και κατ'επέκταση την απαγόρευση χωροθέτησης Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας στις ζώνες Α και Β.

Η Διεύθυνση Προστασίας Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξέδωσε – πριν από την έκδοση της με αριθμ. οικ. 51979 (ΦΕΚ 2/Δ'/23-01-2018) Απόφασης ΥΠΕΝ – την απόφαση 40593/1050/29.9.2017, με την οποία εγκρίθηκε η διενέργεια δημόσιου διεθνούς Διαγωνισμού και τα συμβατικά τεύχη αυτού, μεταξύ άλλων, για την «Εκπόνηση ΕΠΜ, σχεδίων ΠΔ και Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000, στις Περιφέρειες ... Στερεάς Ελλάδας» στην οποία υπάγεται και το υπό εξέταση έργο. Ακολούθησε η συμβασιοποίηση και έναρξη των μελετών προκειμένου να εκπονηθούν οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, τα Σχέδια Προεδρικών Διαταγμάτων και τα Σχέδια Διαχείρισης για όλες τις προστατευόμενες περιοχές της χώρας. Για την περιοχή του υπό εξέταση έργου (περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας) η διαδικασία οριστικοποίησης/έγκρισης της ΕΠΜ αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο επόμενο χρονικό διάστημα.

Τονίζεται ότι οι 46 από τις συνολικά 58 Α/Γ του υπό εξέταση έργου χωροθετούνται εντός των Ζωνών Α και Β της με αριθμ. οικ. 51979 (ΦΕΚ 02/Δ'/23-01-2018) Απόφασης ΥΠΕΝ «Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της νήσου Σκύρου και των γύρω νησίδων του Δήμου Σκύρου και της Νήσου Πρασούδας του Δήμου Κύμης - Αλιβερίου της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας».

Τυπική πληρότητα ΕΟΑ σύμφωνα με την Υ.Α. οικ. 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β` 27.1.2014)

1. Συνοπτική περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας:

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

2. Ορίζεται κατάλληλη **περιοχή μελέτης** (Π.Μ.);

Α. Η Π.Μ. περιλαμβάνει τουλάχιστον το σύνολο της έκτασης της περιοχής Natura 2000 που εμπίπτει το έργο ή η δραστηριότητα (συμπεριλαμβανομένων και των εναλλακτικών λύσεων): ΝΑΙ ΟΧΙ

Β. Η Π.Μ. επεκτείνεται σε γειτονική περιοχή Natura 2000 δεδομένου ότι το έργο είναι δυνατόν να την επηρεάσει (μεμονωμένο ή συνεργιστικά με άλλα έργα): ΝΑΙ ΟΧΙ ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ

Γ. Κατά τον προσδιορισμό της Π.Μ. λήφθηκαν υπόψη τυχόν πρόσθετες ή ειδικές απαιτήσεις που προέκυψαν κατά τη διαδικασία Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (ΠΠΠΑ): ΝΑΙ ΟΧΙ ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ

3. Ορίζεται κατάλληλη¹ περιοχή έρευνας πεδίου (Π.Ε.Π.); ΝΑΙ ΟΧΙ ΑΛΛΗ ΕΚΤΑΣΗ²

4. Περιλαμβάνεται **καταγραφή των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στην Π.Μ.** με έμφαση στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής του Δικτύου Natura 2000, που δύναται να επηρεαστούν από το υπό εξέταση έργο ή δραστηριότητα;

Α. Συνοπτική περιγραφή της οικείας περιοχής Natura 2000:

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Β. Αναλυτική περιγραφή της Περιοχής Μελέτης:

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

5. Απεικονίζονται τα όρια των προστατευόμενων περιοχών και η εσωτερική τους χαρτογράφηση (εφόσον υπάρχει) με τις κατανομές των τύπων οικοτόπων και ειδών και τα ενδιαιτήματά τους στην Περιοχή Μελέτης σε Χάρτες Τεκμηρίωσης κατάλληλου υπόβαθρου και κλίμακας³;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

¹ Για σημειακά και εμβαδικά έργα ή δραστηριότητες υποκ. Α1: ≥ 1 χλμ. από τα όρια του γηπέδου ή του χώρου κατάληψης, για γραμμικά έργα ή δραστηριότητες υποκατηγορίας Α1: ≥ 500 μ. εκατέρωθεν του άξονα τους, για έργα και δραστηριότητες υποκ. Α2, οι παραπάνω ελάχιστες ακτίνες συντέμνονται στο μισό.

² Η έκταση της ΠΕΠ μπορεί κατά περίπτωση και κατά την κρίση του μελετητή της ΕΟΑ, να επεκταθεί, αν προς τούτο συντρέχουν λόγοι που απαιτούνται από το προστατευτέο αντικείμενο, το είδος και μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας, ή/και προέκυψαν ως πρόσθετες ή ειδικές απαιτήσεις κατά τη διαδικασία Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (ΠΠΠΑ).

³ 1:50.000 ή και μεγαλύτερη, ανάλογα με το είδος και το μέγεθος του υπό εξέταση έργου: γραμμικό ή σημειακό

Περιλαμβάνεται η εσωτερική χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων της ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006, σύμφωνα με την χαρτογράφηση Ε.Κ.Χ.Α. Α.Ε. (2016), «Ανάπτυξη υποδομής χωρικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας (1:5000) για τις χερσαίες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000». Δεν περιλαμβάνεται χαρτογράφηση των ενδιαιτημάτων των ειδών χλωρίδας και πανίδας (και ορνιθοπανίδας).

6. Αναφέρονται και σχετίζονται με το υπό εξέταση έργο ή δραστηριότητα παρόμοια ή άλλα έργα⁴ στην Π.Μ. ως προς τη συμπληρωματικότητα, την συμβατότητα ή μη, την σωρευτικότητα, την συνεργιστικότητα;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

7. Περιλαμβάνονται άλλες σχετικές πληροφορίες που αφορούν στην Π.Μ.;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται Δεν απαιτείται

8. **Μόνο για ΕΟΑ του Παραρτήματος 3.2.1.** Περιλαμβάνεται αναλυτική περιγραφή των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στην Π.Ε.Π με έμφαση στα προστατευτέα αντικείμενα; Η περιγραφή της εργασίας/μελέτης πεδίου περιλαμβάνει περιγραφή της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε, τεκμηρίωση της, πηγές, αποτελέσματα και συμπεράσματα;

Για έργα της υποκ. Α1, εντός ΕΖΔ, ΤΚΣ, πΤΚΣ η εργασία/μελέτη περιλαμβάνει εργασίες πεδίου 20-60 ημερών και καλύπτει τις οικολογικές απαιτήσεις ενός ετήσιου κύκλου για κάθε είδος και τύπου οικοτόπου⁵:

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Για το χρονικό διάστημα 2020-2021 περιλαμβάνονται συνολικά 12 ημέρες εργασιών πεδίου για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας της Π.Ε.Π.

Για έργα της υποκ. Α2, εντός ΕΖΔ, ΤΚΣ, πΤΚΣ η εργασία/μελέτη πεδίου περιλαμβάνει εργασίες πεδίου 10 έως 30 ημερών που θα εκπονηθούν σε κατάλληλη εποχή του έτους και θα συνδυασθεί με υφιστάμενες πηγές δεδομένων.

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Για έργα της υποκ. Α1, εντός ΖΕΠ η εργασία/μελέτη πεδίου θα καλύπτει τις οικολογικές απαιτήσεις ενός ετήσιου κύκλου της ορνιθοπανίδας ανάλογα με την εποχιακή παρουσία των ειδών και θα περιλαμβάνει εργασίες πεδίου διάρκειας από 20-60 μέρες:

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Για έργα της υποκ. Α2, εντός ΖΕΠ η εργασία/μελέτη πεδίου περιλαμβάνει εργασίες πεδίου διάρκειας από 10-30 μέρες, κατά την περίοδο Μάρτιος έως και Ιούνιος ανάλογα με την εποχιακή παρουσία των ειδών:

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

⁴ υφιστάμενα, υπό κατασκευή, αδειοδοτημένα

⁵ ανάλογα με την εποχιακή παρουσία των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος I και των ειδών του Παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΚ για τα οποία η περιοχή έχει χαρακτηριστεί

Για ΕΖΔ, ΤΚΣ ή πΤΚΣ περιλαμβάνεται καταγραφή των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ Η.Π.14849/853/Ε 103/4.4.2008 (ΦΕΚ Β' 645), ιδίως ως προς την αντιπροσωπευτικότητα, την επιφάνεια και την κατάσταση διατήρησής τους;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Για ΕΖΔ, ΤΚΣ ή πΤΚΣ περιλαμβάνεται καταγραφή των ειδών χλωρίδας και πανίδας του Παραρτήματος ΙΙ της ΚΥΑ. Η.Π.14849/853/Ε103/4.4.2008 (Β' 645), ιδίως ως προς το μέγεθος και την πυκνότητα των πληθυσμών, την κατάσταση διατήρησής τους και την απομόνωσή τους;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Για ΖΕΠ περιλαμβάνεται καταγραφή των ειδών орνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ. Η.Π. 37338/1807/Ε.103 (Β' 1495), καθώς και άλλων ειδών μεταναστευτικής орνιθοπανίδας με σημαντική παρουσία στην περιοχή Natura 2000, ιδίως ως προς το μέγεθος και την πυκνότητα των πληθυσμών, την κατάσταση διατήρησής τους και την απομόνωσή τους;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Για ΕΖΔ, ΤΚΣ ή πΤΚΣ και αντίστοιχα για ΖΕΠ περιλαμβάνεται καταγραφή των κύριων χαρακτηριστικών όλων των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι ή/και των ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/34/ΕΟΚ ή / και των ειδών орнιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και των μεταναστευτικών με τακτική έλευση, η αξία τους σε σχέση με το υπόλοιπο Δίκτυο Natura 2000, καθώς και τα κύρια χαρακτηριστικά των ενδημικών, κινδυνευόντων και προστατευόμενων ειδών;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Απεικονίζονται οι κατανομές των τύπων οικοτόπων και ειδών και τα ενδιαιτήματά τους στην Π.Ε.Π σε χάρτες κατάλληλου υπόβαθρου και κλίμακας;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Περιλαμβάνονται μόνο χάρτες αριθμού καταγεγραμμένων ατόμων Μαυροπετρίτη τον Σεπτέμβριο 2020 και 2021 και ζωνοποίηση των περιοχών φωλεοποίησης του είδους στο όρος Κόχυλα, τη νησίδα Σαρακινό και γειτονικής της νησίδας. Επίσης, περιλαμβάνεται χάρτης με καταγραφέντες πληθυσμούς Μαυροπετρίτη με έμφαση στη Νότια Σκύρο την περίοδο Ιούνιος 2009, Αύγουστος – Σεπτέμβριος 2009 από προγενέστερη μελέτη για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργου ανάπτυξης αιολικών πάρκων στη νότια Σκύρο (ENVECO A.E, 2010).

9. Περιλαμβάνεται καταγραφή της κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος στη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 και ειδικότερα:

Α. Οι στόχοι διατήρησης της οικείας περιοχής Natura 2000 και οι παράμετροι που συνεισφέρουν στην αξία διατήρησης της περιοχής; Στην περίπτωση που οι στόχοι διατήρησης δεν έχουν οριστεί, καταγράφονται τα αναφερόμενα στο άρθρο 8 του Ν. 3937/2011 (Α' 60);

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Β. Η κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων ή / και των ειδών για τα οποία έχει χαρακτηριστεί η οικεία περιοχή NATURA 2000;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Γ. Οι υφιστάμενες τιμές αναφοράς (baseline conditions) εφόσον τέτοιες έχουν οριστεί;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Δ. Οι κύριες πιέσεις και απειλές που υφίστανται;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

Ε. Οι οικολογικές λειτουργίες;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

ΣΤ. Οι τάσεις εξέλιξης της Περιοχής Μελέτης χωρίς το έργο;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

10. Περιλαμβάνεται **φωτογραφική τεκμηρίωση**;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται

11. Περιλαμβάνεται **Σύνοψη Συμπερασμάτων**;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται Δεν απαιτείται

12. Αναφέρονται οι **πηγές δεδομένων και η βιβλιογραφία** που ελήφθησαν υπόψη κατά την εκπόνηση της ΕΟΑ;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται Δεν απαιτείται

13. Αναφέρεται η **Ομάδα μελέτης**; Η ΕΟΑ εκπονήθηκε από επιστήμονα/ες κατάλληλης ειδικότητας;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται Δεν απαιτείται

Δέουσα εκτίμηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου ή της δραστηριότητας στην ακεραιότητα της περιοχής Natura 2000 και τη συνεκτικότητα του Δικτύου Natura 2000

1. Δύναται το/η έργο/δραστηριότητα:

- να προκαλέσει καθυστέρηση ή να διακόψει την πρόοδο επίτευξης των στόχων διατήρησης της οικείας περιοχής Natura 2000 όπως έχουν καθοριστεί; Ναι Όχι

εάν ναι, αιτιολογήστε:

Είδη χαρακτηρισμού της ΕΔΖ/ΖΕΠ ΣΚΥΡΟΣ: ΌΡΟΣ ΚΟΧΥΛΑΣ με κωδ. GR2420006 είναι ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*), το Σμυρνοσίχλονο (*Emberiza cineracea*) και το Φρυγανοσίχλονο (*Emberiza caesia*). Στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων (ΤΕΔ) της ΕΔΖ/ΖΕΠ GR2420006 αναφέρονται συνολικά 22 είδη ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και οι τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ: 1240, 3290, 5330, 5420, 8140, 8210, 92D0 και 9340 (δεν περιλαμβάνεται σε αυτούς κάποιος τύπος οικοτόπου προτεραιότητας και το υπό εξέταση έργο δεν καταλαμβάνει έκταση σε κάποιον από τους τύπους οικοτόπων - τους 1240, 5330 και 8140- που αναφέρονται στην Υπουργική Απόφαση Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/30339/982/2021, με την οποία

καθορίστηκαν οι Εθνικοί στόχοι διατήρησης φυσικών τύπων οικοτόπων και ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος). Επίσης, στο ΤΕΔ περιλαμβάνονται 10 σημαντικά είδη χλωρίδας.

Ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*) είναι ένα μικρόσωμο μεταναστευτικό γεράκι για το οποίο ο ελλαδικός χώρος γενικότερα αλλά και η περιοχή της Σκύρου και των γύρω νησίδων ειδικότερα, είναι εξαιρετικής σημασίας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στην Ελλάδα αναπαράγεται τουλάχιστον το 80% του συνολικού πληθυσμού του είδους (Dimalexis et.al, 2008) ενώ στη Σκύρο και τις γύρω νησίδες εντοπίζεται μια από τις μεγαλύτερες αποικίες του στον κόσμο (ΜΕΟΑ του υπό εξέταση έργου, ENVECO, 2021) και σίγουρα η μεγαλύτερη αποικία του στην Ελλάδα - εδώ αναπαράγεται περίπου το 8% των ζευγαριών του ελλαδικού χώρου - (LIFE03NAT/GR/000091). Ως προς το μέγεθος του αναπαραγωγικού πληθυσμού της αποικίας στη νήσο Σκύρο που περιλαμβάνεται στην ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006 και στις δύο νησίδες νοτιοδυτικά της Σκύρου που περιλαμβάνεται στη ΖΕΠ GR2420009, παρόλο που στα αντίστοιχα ΤΕΔ αναγράφονται 212 και 234 αναπαραγωγικά ζευγάρια (για το σύνολο της ΖΕΠ GR2420009), ο πραγματικός αριθμός είναι σημαντικά μεγαλύτερος (824 ζευγάρια, LIFE09NAT/GR/000323 - 822 ζευγάρια, ΜΕΟΑ).

Όπως καταγράφεται στην ΜΕΟΑ, το είδος από τέλη Απριλίου έως και το Ιούλιο τρέφεται σε μεγάλα σμήνη στο εσωτερικό του Κόχυλα με έντομα (αεροπλαγκτόν), κυνηγώντας σε μικρό σχετικά ύψος πάνω από το έδαφος, εκεί που κινούνται τα έντομα-λεία του. Συχνό φαινόμενο αποτελεί η εντατική τροφοληψία αμέσως μετά τη δύση του ηλίου, για μια περίπου ώρα, όταν οι συγκεντρώσεις του αεροπλαγκτού μεγιστοποιούνται. Η εντομοπανίδα του Κόχυλα, με την οποία τρέφονται τα ενήλικα άτομα -όπως αναφέρθηκε προηγουμένως- την άνοιξη και το φθινόπωρο (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος) σε περιόδους άπνοιας όταν δεν υπάρχει διέλευση μεταναστευτικών πτηνών αλλά και τα πτερωθέντα νεαρά το φθινόπωρο, στρωματώνεται σε υψόμετρα μεγαλύτερα των 150 μ. από το έδαφος έως και περισσότερο των 300 μ. ανάλογα με τις συνθήκες ανέμου. Η παρουσία των εντόμων είναι έντονη σε συνθήκες άπνοιας ή ασθενών ανέμων, ενώ όταν πνέουν ισχυροί άνεμοι η παρουσία τους στον αέρα είναι ελάχιστη. Εκτιμήθηκε με βάση τις καταγραφές της ΜΕΟΑ που έγιναν στο πεδίο κατά τα έτη 2020-2021, ότι με ταχύτητες ανέμου μεγαλύτερες από 5m/sec οι συγκεντρώσεις των ιπτάμενων εντόμων ελαχιστοποιούνται.

Σύμφωνα με την ΜΕΟΑ του έργου, τα ενήλικα άτομα της αποικίας κατά την περίοδο του φθινοπώρου κυνηγούν μεταναστευτικά μικρόπουλα, εκμεταλλευόμενα για να κερδίσουν ύψος πριν κατευθυνθούν προς τα σμήνη μικρόπουλων ανεμοπορώντας, τα ανοδικά ρεύματα αέρα που δημιουργούνται στη διάρκεια της ημέρας και ιδιαίτερα τις θερμές ώρες αυτής, στις πλαγιές μεταξύ πεδινών περιοχών-κοιλάδων και κορυφογραμμών λόγω διαφορών στη θερμοκρασία και κατά συνέπεια στην πυκνότητα του αέρα. Αυτό συνήθως είναι πιο έντονο σε υπήνεμες πλαγιές τις θερμές ώρες της ημέρας και στην περίπτωση της νότιας Σκύρου οι νότιες, νοτιοδυτικές και δυτικές πλαγιές (οι υπήνεμες, δηλαδή, στους επικρατούντες βόρειους και βορειοανατολικούς ανέμους) των υψηλότερων κορυφογραμμών του βουνού εμφανίζουν τους χαρακτηριστικούς αυτούς ανοδικούς ανέμους πλαγιάς, που αξιοποιεί ο μαυροπετρίτης για να κερδίσει ύψος. Επίσης, μεγάλος σχετικά αριθμός πουλιών χρησιμοποιεί τις βόρειες κορυφογραμμές του Κόχυλα, εκμεταλλευόμενα τα θερμά ανοδικά ρεύματα το φθινόπωρο για να κατευθυνθούν στη συνέχεια προς τις περιοχές πάνω από τη θάλασσα από τις οποίες διέρχονται τα μεταναστευτικά μικρόπουλα. Ως αποτέλεσμα δημιουργούνται πρότυπα πτήσης του είδους που διέρχονται από δύο ομάδες συνολικά 19 Α/Γ, η πρώτη στις βόρειες κορυφογραμμές του Κόχυλα με 12 Α/Γ και η δεύτερη στα νοτιοδυτικά με 7 Α/Γ.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις στο είδος χαρακτηρισμού κατά τη λειτουργία του έργου, η ΜΕΟΑ προτείνει ένα συνδυασμό μέτρων. Αρχικά, προτείνεται η εγκατάσταση αυτοματοποιημένου συστήματος αποφυγής πρόσκρουσης και στις 58 Α/Γ. Στη συνέχεια, προτείνεται η εφαρμογή του μέτρου της πλήρους παύσης λειτουργίας των ανωτέρω 19 Α/Γ την περίοδο από τέλη

Σεπτεμβρίου – τέλη Οκτωβρίου κατά τη διάρκεια της ημέρας. Ταυτόχρονα προτείνεται η εφαρμογή εντατικού προγράμματος παρακολούθησης των πτήσεων του μαυροπετρίτη, ειδικά στην περιοχή αυτή για όλη την περίοδο παρουσίας του είδους στη νότια Σκύρο (από Απρίλιο έως Οκτώβριο) ώστε να προσαρμόζονται-επικαιροποιούνται τα εφαρμοζόμενα προληπτικά μέτρα ανάλογα με τα αποτελέσματα του προγράμματος.

Επιπρόσθετα, λαμβάνοντας υπόψη την ευρεία χρήση της περιοχής της νότιας Σκύρου για τροφοληψία του μαυροπετρίτη με έντομα σε όλη τη διάρκεια της παραμονής του όταν οι ανεμολογικές συνθήκες το επιτρέπουν, προτείνεται η διακοπή της λειτουργίας 45 Α/Γ από τις 58 του έργου για το διάστημα Απριλίου – Οκτωβρίου (7 μήνες) όταν η μέση ωριαία ένταση του ανέμου είναι μικρότερη από 5m/s από την ανατολή του ήλιου μέχρι και μία ώρα μετά τη δύση του. Αυτό το μέτρο στοχεύει και στην ελαχιστοποίηση κινδύνου πρόσκρουσης για τους νεοσσούς του είδους όταν αρχίζουν να πετούν και δοκιμάζουν να κυνηγούν έντομα στο διάστημα Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου.

Ο Μαυροπετρίτης περιλαμβάνεται στα 17 ευπαθή είδη πτηνών στην εγκατάσταση αιολικών πάρκων για την Ελλάδα (Δημαλέξης et al., Προσδιορισμός και χαρτογράφηση των ορνιθολογικά ευαίσθητων στα αιολικά πάρκα περιοχών της Ελλάδας, 2010). Μάλιστα προτείνεται ο αποκλεισμός εγκατάστασης αιολικών πάρκων εντός ΖΕΠ, όπου ο Μαυροπετρίτης αποτελεί είδος χαρακτηρισμού και η δημιουργία ζώνης αποκλεισμού εγκατάστασης 5 χλμ γύρω από αποικίες. Οι δύο μεγαλύτερες απειλές για το είδος από την ανάπτυξη αιολικών πάρκων είναι η εκτόπιση (εγκατάλειψη των περιοχών φωλεοποίησης ή τροφοληψίας λόγω όχλησης από την κατασκευή και λειτουργία των αιολικών πάρκων) και στη συνέχεια οι αλλαγές στη δομή του ενδιαιτήματος (υποβάθμιση ή και απώλεια των σημαντικών ενδιαιτημάτων εξαιτίας της κατασκευής και λειτουργίας των αιολικών πάρκων).

Ο συνδυασμός μέτρων που προτείνεται για να μετριαστούν οι επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης του είδους από την κατασκευή και λειτουργία των έξι αιολικών πάρκων στη νότια Σκύρο, δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ ξανά για αιολικό έργο σε περιοχή αποικίας μαυροπετρίτη ώστε να μπορεί να αξιολογηθεί. Αρχικά προτείνεται η εγκατάσταση αυτοματοποιημένου συστήματος αποφυγής πρόσκρουσης σε όλες τις ανεμογεννήτριες, για το οποίο όμως υπάρχουν πλέον αρκετά στοιχεία ότι δεν είναι πάντα αποτελεσματικό. Συγκεκριμένα και η ΜΕΟΑ για τη φθινοπωρινή περίοδο αναφέρει ότι *η συνεχής παρουσία πολλών ατόμων Μαυροπετρίτη που διέρχονται από την περιοχή των 19 Α/Γ των Ομάδων 1 και 2 καθόλη την διάρκεια της ημέρας μέχρι και το σούρουπο, όπως παρατηρήθηκε και στα πλαίσια της παρούσας μελέτης, θα έχει ως συνέπεια τη συνεχή λειτουργία του συστήματος με αποτέλεσμα την εξοικείωση των πουλιών στους προειδοποιητικούς ήχους του συστήματος και τη μείωση της αποτρεπτικής του ικανότητας...* Για το σκοπό αυτό, προτείνεται περαιτέρω η εφαρμογή του μέτρου της πλήρους παύσης λειτουργίας των ανωτέρω 19 Α/Γ την περίοδο από τέλη Σεπτεμβρίου – τέλη Οκτωβρίου κατά τη διάρκεια της ημέρας. Οι υπόλοιπες 39 Α/Γ όμως θα λειτουργούν κανονικά όταν η μέση ωριαία ένταση ανέμου είναι πάνω από 5m/s. Όταν η μέση ωριαία ένταση ανέμου είναι μικρότερη από 5m/s κατά το διάστημα Απριλίου – Οκτωβρίου (7 μήνες), προτείνεται η διακοπή της λειτουργίας 45 Α/Γ από την ανατολή του ήλιου μέχρι και μία ώρα μετά τη δύση. Μόνο με το αυτόματο σύστημα αποφυγής πρόσκρουσης και χωρίς άλλο περιορισμό λειτουργίας θα λειτουργούν 13 Α/Γ εκ των οποίων οι 4 εντός της ΕΖΔ/ΖΕΠ. Επίσης όλα τα αναφερόμενα μέτρα προβλέπεται να επικαιροποιούνται ως προς τη μείωση/διακοπή/επέκτασή τους ανάλογα με το πρόγραμμα παρακολούθησης, το οποίο όμως θα εφαρμοστεί κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου. Η εκτίμηση των επιπτώσεων στο είδος κατά τη λειτουργία του έργου ως ασθενείς (ασθενείς έως μέτριες για την περίπτωση εκτόπισης στις 19 Α/Γ) λόγω πρόσκρουσης, απώλειας ενδιαιτήματος τροφοληψίας και εκτόπισης μετά την εφαρμογή των μέτρων κρίνεται ως μη αποδεκτή καθώς εκλαμβάνεται ως δεδομένη και χωρίς σημαντικό κόστος ενέργειας η ικανότητα προσαρμογής των ενήλικων αλλά και των νεαρών ατόμων σε συνθήκες που λόγω της μεγάλης κλίμακας του έργου, θα μεταβάλλονται καθημερινά εντός των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του (χαρτογράφηση των οποίων δεν

περιλαμβάνεται στη ΜΕΟΑ) και σε απόσταση μικρότερη των 5 χλμ από τη μεγαλύτερη αποικία του στην Ελλάδα.

Το Συμυροσίχλονο (*Emberiza cineracea*) είναι ένα σπάνιο μεταναστευτικό στρουθιόμορφο, με μικρή κατανομή στην Ευρώπη και στην Ελλάδα (συναντάται μόνο στη Δυτική Λέσβο, τη βόρεια Χίο και τη Σκύρο). Ο συνολικός ευρωπαϊκός και ελλαδικός αναπαραγωγικός πληθυσμός του ανέρχεται σε περίπου 300 ζευγάρια (BirdLife International, 2004) από τα οποία, σύμφωνα με το ΤΕΔ της ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006, ένας μικρός αριθμός φωλιάζει στα φρυγανικά οικοσυστήματα του όρους Κόχυλα. Λόγω της σπανιότητας του είδους, ο μικρός αυτός αριθμός φωλιών είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Παρόλα αυτά, οι θέσεις φωλεασμού του δεν εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια των εργασιών πεδίου της ΜΕΟΑ, ενώ όπως αναφέρεται σε αυτή, *οποιαδήποτε αποψίλωση ενδιαιτήματος φωλεασμού του για τις ανάγκες του έργου είναι πιθανό να προκαλέσει εκτόπιση του πληθυσμού του σε τοπικό επίπεδο. Πρέπει επιπρόσθετα να σημειωθεί ότι η μετακίνησή του σε άλλα φρυγανικά ενδιαιτήματα του Κόχυλα δεν είναι πάντοτε εφικτή διότι το είδος είναι γνωστό ότι επιλέγει περιοχές για τον φωλεασμό με συγκεκριμένες συνθήκες και είναι αβέβαιο αν η πιθανή εκτόπιση του μπορεί να εξισορροπηθεί απλά με την μετακίνηση του αλλού στο βουνό.* Επομένως η τελική εκτίμηση των επιπτώσεων στον τοπικό αναπαραγώμενο πληθυσμό του είδους κατά τη φάση κατασκευής του έργου ως ασθενείς (για όχληση κατά την αναπαραγωγική περίοδο και κατάληψη ενδιαιτημάτων) όπως και κατά τη λειτουργία του έργου ως ασθενείς (για πρόσκρουση και απώλεια ενδιαιτήματος φωλεασμού και τροφοληψίας) και ασθενείς έως και μέτριες (για όχληση αναπαραγωγής και εκτόπιση) με μοναδικό κριτήριο την προτεινόμενη ένταξή του στο πρόγραμμα παρακολούθησης σε αυτές τις δύο φάσεις και τη χρονική μετατόπιση των εργασιών κατασκευής αν εντοπιστούν οι φωλιές, κρίνεται ως μη αποδεκτή, καθώς δεν διασφαλίζεται η διατήρηση ενός από τα τρία είδη χαρακτηρισμού της ΕΖΔ/ΖΕΠ.

Ο Σπιζαετός (*Aquila fasciata*) είναι επιδημητικό είδος στην Ελλάδα με το συνολικό πληθυσμό του στη χώρα να εκτιμάται σε 100-140 ζευγάρια. Το είδος περιλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας ως Τρωτό (Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, 2009) και είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο στα νησιά του Αιγαίου και στην Κρήτη. Είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο σε πρόσκρουση και όχληση από την ανάπτυξη αιολικών πάρκων στα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής και τροφοληψίας του (Δημαλέξης et al., 2010). Στις εργασίες πεδίου της ΜΕΟΑ εντοπίστηκε μόνο μια εγκαταλειμμένη φωλιά του είδους, η οποία βρίσκεται σε ελάχιστη απόσταση 1,45χλμ από ανεμογεννήτρια του υπό εξέταση έργου. Καθώς όμως υπάρχουν στοιχεία για μόνιμη παρουσία του είδους στην περιοχή με δύο ή τρία ζευγάρια στο όρος Κόχυλα (Σχέδιο Δράσης Βιοποικιλότητας της Σκύρου, LIFE09NAT/GR/000323, 2009) και η περιοχή αποτελεί ιδανικό ενδιαίτημα αναπαραγωγής και τροφοληψίας του είδους, οι επιπτώσεις του υπό εξέταση έργου στα άτομα του σπιζαετού ως προς την αναπαραγωγή και την τροφοληψία θα είναι σημαντικές και όχι ασθενείς όπως αναφέρεται στη ΜΕΟΑ.

- να ελαττώσει την έκταση ή κατακερματίσει τους τύπους οικοτόπων της περιοχής Natura 2000 απειλώντας την ακεραιότητα της ή να επηρεάσει την αντιπροσωπευτικότητα και το βαθμό διατήρησης της δομής και των οικολογικών λειτουργιών τους; Ναι Όχι

εάν ναι, αιτιολογήστε:

Πέρα από τα όσα ήδη αναφέρθηκαν για την орνιθοπανίδα και τους τύπους οικοτόπων, η ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006 χαρακτηρίζεται από τον μεγάλο αριθμό τοπικών ειδών ή πολύ περιορισμένων ενδημικών ειδών χλωρίδας και από μεγάλο πλούτο ειδών χλωρίδας (περισσότερα από 2.430 καταγεγραμμένα είδη). Από τα 10 σημαντικά είδη χλωρίδας που αναγράφονται στο ΤΕΔ, τα είδη *Campanula merxmulleri*, *Centaurea rechingeri*, *Scorzonera scyria* και *Fritillaria ehrhartii* χαρακτηρίζονται βάσει του Βιβλίου Ερυθρών Δεδομένων Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας (Φοίτος et al., 2009) ως Τρωτά,

ενώ το *Aethionema retsina* ως Κρισίμως Κινδυνεύον. Το είδος *Fritillaria ehrhartii* είναι ελληνικό ενδημικό με περιορισμένη γεωγραφική εξάπλωση στο δυτικό ή/και ανατολικό Αιγαίο. Αν και δεν περιλαμβάνεται στο ΤΕΔ, πολύ σημαντικό είναι και το είδος *Allium occultum*, ενδημικό του Κόχυλα που έχει βρεθεί προς το παρόν σε δύο μόνο θέσεις στο κεντρικό του τμήμα, σε οικότοπο 5420 (Τζαπουδάκης & Τρίγας, 2015), στην περιοχή κατάληψης του υπό εξέταση έργου. Για τα είδη *Allium occultum* και *Fritillaria ehrhartii* οι επιπτώσεις του υπό εξέταση έργου εκτιμώνται από τη ΜΕΟΑ ως μέτριες που δύνανται να εξελιχθούν σε ασθενείς μετά τη λήψη κατάλληλων μέτρων. Παρόλα αυτά οι περιοχές εξάπλωσης των δύο ειδών δεν οριοθετήθηκαν από τη ΜΕΟΑ ώστε να είναι σαφής και να μπορεί να αξιολογηθεί η προτεινόμενη από τη ΜΕΟΑ βελτιστοποίηση οδικού δικτύου που θα μείωνε τις επιπτώσεις. Η εκτίμηση των επιπτώσεων του έργου για τα δύο είδη ως ασθενείς κρίνεται ως μη αποδεκτή.

Επίσης, τα φρυγανικά οικοσυστήματα του όρους Κόχυλα εντός των οποίων χωροθετείται σε μεγάλο βαθμό το υπό εξέταση έργο και η διάνοιξη δρόμων αυτού, αποτελούν το φυσικό βιότοπο του Σκυριανού αλόγου, μικρόσωμης ελληνικής φυλής αλόγου για την οποία απαιτείται λήψη μέτρων για τη διατήρηση του πληθυσμού της εξαιτίας του μικρού αριθμού εναπομεινάντων ατόμων. Ο αριθμός των ατόμων που διαβιούν ελεύθερα στο όρος Κόχυλα, σύμφωνα με καταμέτρηση του έτους 2012, είναι περίπου 30 από τα συνολικά 176 άτομα του είδους (Σχέδιο Δράσης Βιοποικιλότητας της Σκύρου, LIFE09NAT/GR/000323). Καθώς λίγα στοιχεία δίνονται από τη ΜΕΟΑ για τη σημερινή εξάπλωση και τον αριθμό των ελεύθερων ατόμων είναι πιθανό το υπό εξέταση έργο να οδηγήσει σε κατακερματισμό του βιοτόπου τους με σημαντικές επιπτώσεις στον εναπομεινάντα πληθυσμό.

Ιδιαίτερης αξίας λόγω της σπανιότητάς τους στο Αιγαίο είναι και οι αμιγείς δενδρώδεις συστάδες με σφενδάμια (*Acer sempervirens*) που ανήκουν στον τύπο οικοτόπου 9340 Δάση με *Quercus ilex* ή/και *Quercus rotundifolia*. Στη νησιωτική Ελλάδα αμιγείς δασικές συστάδες σφενδαμιών παρατηρούνται μόνο στον Κόχυλα και στο όρος Πελιναίο της Χίου. Οι συστάδες σφενδαμιών στη Σκύρο θεωρούνται απομεινάρια ενός παλιότερου πιο εκτεταμένου δάσους που χάθηκε λόγω πυρκαγιών και ξύλευσης. Ο κεντρικός Κόχυλας έχει τις πιο εκτεταμένες και υγιείς συστάδες σε ρεματιές και υγρές τοποθεσίες, και το νότιο τμήμα εκτός της ΕΖΔ/ΖΕΠ συγκεντρώνει μικρές διάσπαρτες συστάδες. Είναι μεγάλης σημασίας καθώς δημιουργούν σκιερά μικροενδιαιτήματα που είναι σημαντικά για πολλά είδη χλωρίδας και πανίδας. Το *Galanthus ikariae*, απειλούμενο ενδημικό φυτικό είδος της Ελλάδας, αναπτύσσεται σε σκιερά μικροπεριβάλλοντα όπως αυτό των δασών σφενδάμου. Εκτιμάται ότι τα δάση αυτά την εποχή ανθοφορίας του εντομογαμούς *Acer sempervirens* υποστηρίζουν σημαντικούς πληθυσμούς εντόμων που αποτελούν τροφή του Μαυροπετρίτη. Επιπλέον αποτελούν σημαντικό βιότοπο για τα μικροπούλια και ιδιαίτερα τα μεταναστευτικά (ΜΕΟΑ έργου). Λόγω της σπανιότητας και σπουδαιότητάς τους για την οικολογική ισορροπία της περιοχής, σε δύο τουλάχιστον περιπτώσεις οι επεμβάσεις σε συστάδες σφενδαμιών από την κατασκευή κυρίως οδοποιίας πρόσβασης σε Α/Γ αναμένονται να είναι σημαντικές και όχι ασθενείς, όπως αναφέρεται στην ΜΕΟΑ (περιοχές Πέζη και Κεντρικός Κόχυλας, περιοχές εντός ΕΖΔ/ΖΕΠ που διαθέτουν τις πιο καλοδιατηρημένες και παλαιές συστάδες σφενδαμιών, που έχουν συνοχή και είναι αρκετά δυσπρόσιτες).

Επιπλέον, το όρος Κόχυλας όπως και η ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006 Σκύρος: : Όρος Κόχυλας χαρακτηρίζεται από μεγάλο βαθμό φυσικότητας. Η περιοχή είναι σχεδόν εξ ολοκλήρου αδόμητη και οι σύγχρονες υποδομές, όπως δρόμοι και γραμμές μεταφοράς ρεύματος, καταλαμβάνουν ελάχιστη έκταση. Η κτηνοτροφία είναι η μοναδική οικονομική δραστηριότητα που ασκείται στην περιοχή για αιώνες, με τον κίνδυνο της υπερβόσκησης να αυξάνεται τις τελευταίες δεκαετίες, όχι όμως σε μη αντιστρεπτό βαθμό (LIFE09NAT/GR/000323, Τεχνικό υπόμνημα για την τεκμηρίωση των επιπτώσεων του προτεινόμενου αιολικού σταθμού ισχύος 333 MW στην ΖΕΠ GR2420006 Σκύρος: : Όρος Κόχυλας και στη βιοποικιλότητα του νησιού, 2011). Εκτός από τη βόσκηση, η περιοχή έχει δεχθεί ελάχιστη

ανθρώπινη παρέμβαση, ενώ ακόμα και σήμερα απουσιάζει η ανθρώπινη παρουσία. Ως εκ τούτου, η περιοχή περιλήφθηκε στα αποτελέσματα των ερευνητικών προγραμμάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων «Περιοχές Άνευ Δρόμων και βιώσιμη ανάπτυξη στην Ελλάδα» και «Αδιατάρακτες Φυσικές Περιοχές στην Ελλάδα», βάσει των οποίων έχει μέχρι σήμερα θεσμοθετηθεί η προστασία 6 Περιοχών Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ) από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Βασικοί στόχοι της θεσμοθέτησης είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η ανεμπόδιστη μετακίνηση των ειδών πανίδας και η παρεμπόδιση εισαγωγής ξενικών ειδών. Βάσει των ανωτέρω ερευνητικών προγραμμάτων, το όρος Κόχυλας εντάσσεται στις περιοχές ΠΑΔ με έκταση 10-50 τ.χλμ. (σε σύνολο 48 για όλη την επικράτεια), με έκταση της συγκεκριμένης ΠΑΔ 21,4 τ.χλμ, η οποία περιλαμβάνεται εξ ολοκλήρου εντός της ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006 και καταλαμβάνει σημαντικό τμήμα της. Καθώς το υπό εξέταση έργο προβλέπει τη θεμελίωση 23 Α/Γ εντός της ΠΑΔ του όρου Κόχυλας και τη διάνοιξη δρόμων για την πρόσβαση σε αυτές, είναι προφανές ότι η δικαιολογημένη προοπτική ένταξης της ΠΑΔ σε αντίστοιχη θεσμοθέτηση θα χαθεί.

Τέλος, η φύση και η κλίμακα μεγέθους των υποδομών και των συνοδών έργων της υπό εξέταση δραστηριότητας θα οδηγήσει σε ανεπανόρθωτη αλλοίωση του υψηλής αισθητικής αξίας φυσικού τοπίου της προστατευόμενης περιοχής (αξία η οποία αναγνωρίζεται και στο αντίστοιχο ΤΕΔ της ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006 Σκύρος: : Όρος Κόχυλας), ενώ η διάνοιξη δρόμων θα επιτρέψει την πρόσβαση σε απρόσιτες μέχρι σήμερα περιοχές αυξάνοντας τον κίνδυνο εμφάνισης μη συμβατών ή και παράνομων δραστηριοτήτων.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η υψηλή οικολογική αξία της νησιωτικής και απομακρυσμένης από την ηπειρωτική χώρα ΕΖΔ/ΖΕΠ GR2420006 Σκύρος: : Όρος Κόχυλας είναι αποτέλεσμα αριθμού περιβαλλοντικών παραμέτρων, με ξεχωριστή αξία η καθεμία που δρώντας συνδυαστικά καθιστούν την περιοχή μοναδική για τη βιοποικιλότητά της. Το υπό εξέταση έργο οδηγεί σε κατακερματισμό των βιοτόπων μιας αδιατάρακτης, σε μεγάλο βαθμό, προστατευόμενης περιοχής και σε αλλοίωση του φυσικού της τοπίου με αποτέλεσμα να απειλείται τόσο η ακεραιότητά της όσο και η δυνατότητα αποτελεσματικής υποστήριξης των οικολογικών λειτουργιών και οικοσυστημικών υπηρεσιών της.

- να μειώσει το μέγεθος του πληθυσμού των ειδών ή να επηρεάσει το βαθμό διατήρησης των βιοτόπων τους ή να τους κατακερματίσει ή να επηρεάσει την ισορροπία μεταξύ των ειδών ή να επηρεάσει το βαθμό απομόνωσής τους; Ναι Όχι

εάν ναι, αιτιολογήστε:

Όπως ήδη αναφέρθηκε.

- να προξενήσει αλλαγές σε ζωτικής σημασίας παραμέτρους⁶, οι οποίες καθορίζουν το πώς λειτουργεί η οικεία περιοχή Natura 2000; Ναι Όχι

εάν ναι, αιτιολογήστε:

Όπως ήδη αναφέρθηκε.

- να αλληλεπιδράσει με προβλεπόμενες ή αναμενόμενες φυσικές αλλαγές στην οικεία περιοχή Natura 2000; Ναι Όχι

εάν ναι, αιτιολογήστε:

⁶ π.χ. ισορροπία θρεπτικών, υποβάθμιση του εδάφους από πιθανή διάβρωση, δυναμική των σχέσεων μεταξύ βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων

Ο Μαυροπετρίτης επηρεάζεται από την κλιματική αλλαγή και καθώς είναι εξειδικευμένο είδος σε ότι αφορά το ενδιαίτημα και την τροφή του, ο προβλεπόμενος εκτοπισμός θα οδηγούσε στη μείωση της κατανομής του και δυνητικά του μεγέθους του πληθυσμού του και όχι στον εποικισμό νέων περιοχών (LIFE13NAT/GR/000909 – “Conservation measures to assist the adaptation of Falco eleonora to climate change”). Με εξαίρεση την αποικία της Λήμνου, η αποικία της Σκύρου είναι η βορειότερη σημαντική αποικία μαυροπετρίτη στην Ελλάδα και η απαραίτητη διατήρηση των ευνοϊκών συνθηκών για το είδος γίνεται ακόμα πιο αναγκαία όταν συνυπολογιστούν οι πιθανές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε αυτό. Οι επιπτώσεις του υπό εξέταση έργου, όπως αναπτύχθηκαν για τον μαυροπετρίτη ανωτέρω, είναι σημαντικές και δεν συνάδουν με τη διατήρηση ευνοϊκών συνθηκών.

14. Με βάση την αξιολόγηση επιπτώσεων, περιλαμβάνεται πρόταση **μέτρων αντιμετώπισης**;

Α. Περιλαμβάνεται καταγραφή των μέτρων, όρων ή περιορισμών με τεκμηριωμένη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται Δεν απαιτείται

Β. Περιλαμβάνεται καταγραφή του τρόπου παρακολούθησης και πιθανής αναθεώρησης κάθε προτεινόμενου μέτρου;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται Δεν απαιτείται

Γ. Λαμβάνονται υπόψη τυχόν πρόσθετες ή ειδικές απαιτήσεις που προέκυψαν κατά τη διαδικασία προκαταρκτικού προσδιορισμού περιβαλλοντικών απαιτήσεων (ΠΠΠΑ);

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται Δεν απαιτείται

15. Περιλαμβάνεται **Πρόγραμμα Παρακολούθησης των επιπτώσεων** στη δομή και λειτουργίες της περιοχής Natura 2000 κατά τη φάση κατασκευής ή/και κατά τη φάση λειτουργίας του υπό εξέταση έργου ή της δραστηριότητας;

Περιλαμβάνεται πλήρως Περιλαμβάνεται ελλιπώς Δεν περιλαμβάνεται Δεν απαιτείται

Βιβλιογραφία

Δημαλέξης, Τ., Καστρίτης, Θ., Μανωλόπουλος, Α., Κορμπέτη, Μ., Φρις, Γ., Saravia Mullin, V., Ξηρουχάκης, Σ. & Δ. Μπούσμπουρας. 2010. Προσδιορισμός και χαρτογράφηση των орνιθολογικά ευαίσθητων στα αιολικά πάρκα περιοχών της Ελλάδας. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα, 126 σελ.

Λεγάκις, Α. & Μαραγκού, Π. (επιμ. εκδ). 2009. Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα, 528 σελ.

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. 2022. Αδιατάρακτες Φυσικές Περιοχές στην Ελλάδα. Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το Πράσινο Ταμείο.

Πίνδος Περιβαλλοντική και Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. 2020. Περιοχές Άνευ Δρόμων και βιώσιμη ανάπτυξη στην Ελλάδα. Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το Πράσινο Ταμείο.

Τεχνικό Υπόμνημα για την Τεκμηρίωση των Επιπτώσεων του Προτεινόμενου Αιολικού Σταθμού Ισχύος 333 MW στην ΖΕΠ GR2420006 «Σκύρος: Όρος Κόχυλας» και στη βιοποικιλότητα της Σκύρου» (Οκτώβριος, 2011), το οποίο εκπονήθηκε στα πλαίσια του ευρωπαϊκού Προγράμματος LIFE09NAT/GR/000323 “Επιδεικτική Εφαρμογή της Προσέγγισης “Σχέδιο Δράσης για την Βιοποικιλότητα” για την Διατήρηση της Βιοποικιλότητας της Σκύρου”.

Φοίτος et al. 2009. Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων & Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας (2009). Ελληνική Βοτανική Εταιρεία.

BirdLife International (2004) Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. (BirdLife Conservation Series No. 12).

LIFE03NAT/GR/000091 "Conservation measures of Falco eleonora in Greece".

LIFE09NAT/GR/000323 “Demonstration of the Biodiversity Action Planning approach, to benefit local biodiversity on an Aegean island, Skyros”.

LIFE13NAT/GR/000909 – “Conservation measures to assist the adaptation of Falco eleonora to climate change”.

Tzanoudakis D. & Trigas P. 2015. *Alium occultum*, a new species of A. sect. *Codonoprasum* (Amaryllidaceae) from Skiros Island (W Aegean, Greece).

Συμπεράσματα αξιολόγησης

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της η ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ εισηγείται ως προς την αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου/δραστηριότητας:

- θετικά για την υλοποίηση του έργου/δραστηριότητας
- θετικά για την υλοποίηση του έργου/δραστηριότητας με τους κάτωθι δεσμευτικούς όρους και προϋποθέσεις
- αρνητικά για την υλοποίηση του έργου/δραστηριότητας και εξέταση άλλων εναλλακτικών λύσεων
- Ανάγκη υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων λόγω των διαπιστωμένων ελλείψεων της ΕΟΑ

Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης

Ιωάννης Μητσόπουλος

